

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

Quæ sit similitudo cæletis angelicæq[ue] vitæ & monasticæ probé
institutæ, ac sanctæ obseruatæ. Serm. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

specu proximi cauens, & tibi à peccato, & illi à scandalo. Sociabiliter, vt studeas, & amari, & amare, blandum te & affabilem exhibere, supportare, non solum patienter, sed & libenter infirmitates fratrum tuorum, tam morum quam corporum. Humiliter, vt cum hæc omnia feceris, spiritum vanitatis studeas exuffari, qui ex huiusmodi nasci solet, & quantumcunque illum sentis, negare omnino consensum. Tertium est, angelos gaudere ad conuersionem nostram, sollicitos procurare nobis gratiam apud Deum, assistere nobis, munire nos, & prouidere bona, auertereq; mala, nec vnquam nos deserere, donec hæc vnio, corporis videlicet & animæ nostræ, soluatur. Simili modo vnique Deus mandauit de proximo suo, præcipue tamen prælati, vt studeat vnusquisque proximum suum prouocare ad meliora, placere in bono, & ad ædificationem, non dissimulare eius peccata, non probare errata, non consentire in malo, non tacere ad eius damna, sed monere, arguere, orare, consolari, portare, non tamen (quemadmodum quidam portari volunt) ad infernum, sed ad cælum, hoc est, onera eius & infirmitates vtriusque hominis longanimiter ferre, nec ab eruditione cessare: sed tempora etiam apta, commoditatesq; expectare, quibus medicamina applicentur, tam pungitiua atque purgantia, quam lenitiua & consolantia, tum videlicet quando speratur fructus. Nam sicut non omni tempore obiurgationes sunt faciendæ, ita non etiam penitus, qui delinquit sunt relinquendi: sed ita agendum, vt iuxta consilium Christi calamus quassatus non omnino confringatur, & linum fumigans non extinguatur penitus. Verùm hoc spectat maximè ad superiores. Nos fratres quia festum omnium sanctorum angelorum celebramus, angelis verè celebrè festum faciamus. Horum enim festum est ipso festum quod faciamus, angelis verè Luc. 11. Penitentia optima que sit.

Sociabiliter quò quis viuat. Humiliter vt quis viuat. Luc. 15. Angelorum charitas erga nos quanta. Eccl. 17. Proximo suo quid debeat vnusquisque.

Matt. 21. Esaiæ 40. Matt. 12. Festum quò faciamus angelis verè Luc. 11. Penitentia optima que sit.

IN EADEM SOLENNITATE.

Quæ sit similitudo cælestis angelicæq; vitæ & monastica probè instituta ac sanctæ obseruata.

Sermo 11.

ERunt sicut angeli Dei in cælis. Matthæi XXII. Quanquam omnium Christianorum talis esse debet vitæ fratres charissimi, quæ formam similitudinemq; in se quandam vitæ cælestis, hoc est, angelicæ habeat, nullum tamen viuendi institutum hanc ad eò perfectè (si obseruetur) exprimit, atque monasticum. cuius formæ hoc vnù peculiare est, vt sit paradus quidam alter, quo mortales reformati, vel tantillum recuperent, quod in primo perdididerunt. In paradiso namq; illo terrestri dum originali adhuc iustitia viuunt, parentes nostri si perierit, stent, posteris plane aureum constitissent festuculum.

Religio monastica cur paradus alter merito nominetur, iustitiæ originalis beatitudo quanta

Φ. VI
13

culū. Siquidē in pace & trāquillitate nobiscū tuta iam agerentur omnia, nec
esset quod læderet aut læderetur. Nam Deo obediret ratio superior, superiori
inferior, inferiori sensualitas, ad extremum toti homini omnis creatura. E-
lementa neq̄ corrumpent, neque læderent, sed fouerent tantummodo &
obsecundarent. Per inobedientiam hæc omnia amissa sunt, & inuoluunt nos
ediuerso infirmitas, caligo & iuge bellum. Pugnāt aduersum nos cūcta, quæ
aliud ante nesciebant, quam seruire. Iacemus preisi sub onere, hoc tamen
spei nobis interim quo respiramus, reliquum est, vt quæ de Hierusalem in
Hiericho descendimus via, aliquando redeamus. Per inobedientiam viam se-
mus perditam, per obedientiam iter reducendi. Vtriusq̄ via habemus auctorem.
Adam nos in captiuitatem seduxit. Christus inde liberauit. Liberauit, in-
quam, non aliter tamen quam vt obedientiam exemplo in se nobis relicto se-
quamur nos vestigia eius. Ita enim liberauit, non vt hoc solo titulo atq̄ con-
fidentia liberationis efficiamur segniores, non vt inertes pugnam detrecte-
mus, sed vt *deponentes omne pondus & circumstantes nos peccatum, per patientiam
curramus ad propositum nobis certamen, mortificantes membra nostra super terram,
vt non quæcumq̄ volumus, hæc & faciamus.* Sed sicut portauimus imaginē
hominis terrestris, ita portemus imaginem & cælestis. Propterea enim vita
hæc verē Euangelica (*virtute ex consilijs Christi desumpta*) à seruiente pec-
cati nos liberans, & ad veram libertatem aspirans, (*monasticam loquor*)
Spiritu sancto nobis instituta est & commendata, *vt nō regnet peccatum in vo-
stro mortali corpore*, ad obediendum desiderijs carnis. Huius autem vitæ fun-
damentum ac basis, vera est & perfecta sui abnegatio. Super quam ædifica-
tur obedientia, puritas, charitas, pax, gaudium, & cætera id generis omnia, qui-
bus quod in nobis concidit, restauretur, quod conuulsum est, redintegretur.
Eam ob rem haud immerito alterum paradysum dixerim religionem mo-
nasticam, vel quod hic propemodum nobis redditur (*licet non absque ma-
gno sudore*) quod in priori dolemus amissum, vel ad suauem spirantem auctri-
clementiam (vt ait Bernardus) quasi tot floribus vernat religio, quos virtu-
tibus abundat. Ipsa etiam est, vt idem dicit, australis regio, in qua Christus
suos abscondit à contradictione linguarum, postmodum admissurus con-
fortio angelorum. Assimilatur deinde etiam vita hæc monastica vitæ cœ-
lesti, tum propter sua exercitia, tum propter scopum & finem, quem sibi vi-
traque penè eundem præfigit. Religio namq̄ monastica, quicquid agitur in
cælis, gestit imitari in terris. Idcirco de hac loquens Cæsarius. Nonne, inquit,
pars præmij est cælestis, in religione consistere, nihil cum hoc mundo com-
mune habere, vanarum rerum cupiditatibus non exerctari, in innocentia
vitam transigere, beatæ castitati operam dare, gloriosam paupertatem cum
timore Domini possidere? Porro, quam cognata sit vita monastica angelicæ,
non tacuit Ambrosius, cum dicit: Est sancte viuentibus quædam inter se co-
gnatio, coniunctio atque societas, nec interest vtrum in cælis maneant, an in
terris. Conuersatio enim connectit quos separat elementum, & diuersis licet
corporibus diuidantur, eisdem tamen actibus coniunguntur. Vultis nosse
quid sit, vitam cælestem agere hic in terris, Eusebius responderet Cæsariensis.
Qui vult vitam cælestem ducere, hunc mundum studeat non amare, abijctat
à se concupiscentias corporales, & ardentem amet delicias cælestes, patienter
susti-

Peccatū ori-
ginale quid
mali nobis
attulerit.
Luc. 10.
Liberati que-
rimus per
Christum.
1. Pet. 2.

Heb. 12.

Collos. 3.

Rom 7.

1. Cor. 15.

Vita mona-
stica quo au-
tore & quā-
ta vtilitate
fit instituta.

Rom 6.

Basis stru-
cturaque
monasticæ
vitæ quæ
sunt.

Bernardus

Psal. 30.

Religio mo-
nastica cur
cælesti vitæ
assimiletur.

Cæsarius.

Ambros.

Eusebius.

Vita cælestis
quo agi va-
leat in terris

IN FESTO S. MICHAELIS.

158

Richardus.

Religionis
monasticae
scopus quis
sit.

Bernardus.

Cella &
coelum quā
habeant cog-
nationem
ad inuicem.

Num. 3.

Esaie 62.
Obedientia
quō religi-
ofos angelis
similes effi-
ciat.

Obedientiae
laus a qui-
bus sanctis
praedicata
fit multis
praconijs.

Bernardus.
Esaie 58.

Esaie 58.

norum

suffineat illatas iniurias, & nulli inferat contumelias. Hæc ille. Cui Richar-
 dus de sancto Victore subscribens: Ille, ait, cœlestem habet conuersationem
 qui Deum sinit, qui de Deo loquitur, & in Deo uiuit, qui in Deo quiescit, cui
 Deus placet, cui peccatum displicet, cui Deus redolet, cui mundus foetet. Cer-
 tē religio monastica est instituta, ut eo nos dirigat, quo si perueniamus, effi-
 ciamur cœlestes. Quod cūm omnis, præcipue tamen Carthusianæ, hoc est,
 cœnobiticæ pariter ac eremiticæ religionis est scopus & finis. Quam sanctus
 Bernardus inde commendans, eiusdem ordinis cellitis ita scribit: Secundūm
 formam propositi vestri habitantes in cœlis potius quā in cellis, excluso à
 vobis toto seculo, totos vos inclusistis cum Deo, cellæ siquidem & cœli ha-
 bitatio cognatae sunt: quia sicut cella & cœlum videtur inaduiçē aliquam ha-
 bere cognationem nominis, sic & pietatis, Quod enim geritur in cœlis, hoc
 & in cellis. Quidnam est hoc? Vacare Deo, frui Deo. Quod cūm secundūm or-
 dinem piē & celebratur in cellis, audeo dicere, angeli Dei cellas habent pro
 cœlis, & aq̄e delectātur in cellis ac in cœlis. Hæc & plura alia Bern. Quib. cō-
 stat monachos, maximē solitarios ut Carthusienses suæ professionis insti-
 tuta seruantes, & ad finem religionis animum atque exercitia sua ordinan-
 tes, fore sicut angelos Dei in cœlis. Sunt item aliæ quoque similitudines v-
 triusque militiæ, id est, cœlestis illius exercitus in atrijs Domini excubias
 seruantis, laudesq̄e eiusdem tota die & tota nocte in perpetuum non tacen-
 tis, & nostræ huius militiæ in castris Domini, hoc est, in claustris, super cu-
 stodia sua vigilantis. Nam angeli in celo vni obediunt Deo & boni religiosi
 in cœnobio vni propter Deum eiusdem obediunt vicario, hoc est, prælato.
 Angeli de Dei præcepto nihil hæsitant, nihil ambigunt, nihil discutiunt ni-
 hil excusant, nihil subterfugiunt: & boni religiosi de sui prælati mādato ni-
 hil trepidant, sua consilia prælatorum iudicio humiliter submitunt, supe-
 riorum iussa (quamdiu diuini præceptis palam contraria non sunt) tan-
 quam Dei suscipiunt voluntatem, agnoscentes iussa præueniunt, sine mur-
 mure, sine tristitia, sine discussione ut simplices filij prælatis credunt, acqui-
 escunt, obediunt. Obedientiæ huius laudem eximiam multis præconijs pa-
 tres sancti prædicauere: maximē autem ij, qui in monasterijs viuentes huius
 vtilitatem in seipsis experti senserunt, ut sunt, Diuus Augustinus, Gregori-
 us, Bernardus, Bonauentura, & ceteri. Scitum est tamen quod in nostris
 statuis monemur solo obedientiæ bono cuncta nobis quæ multa ac varia a-
 gimus, profutura. Cui sententiæ quidam sapiētum alludens. Hoc, inquit, so-
 lum virtuti adijcies, quod volūtati propriæ detraxeris. Multum itaque vir-
 tuti adijcitur, cūm per obedientiam propria voluntas amputatur. Contra
 verò (verba sunt diui Bernardi) si in die ieiunij mei inueniatur volūtas mea,
 non tale ieiunium elegit sp̄sus Christus. Nec sapit illi ieiunium meum, quod
 non liliū obedientiæ sed vitium propriæ voluntatis sapit. Ego autem non
 solum de ieiunio, sed etiam de silentio, de vigilijs, de oratione, de lectio-
 ne & opere manuum, postremo, de omni monachi obseruatione vbiçunque in-
 uenitur voluntas sua in ea, & non obedientia magistri sui, id ipsum sentio.
 Minime prorsus obseruantias illas (et si bonas in se) inter lilia, id est inter
 virtutes censuerim deputandas, sed audiet à Propheta, qui eiusmodi est:
 Nunquid tale est obsequium quod elegi, dicit Dominus. Et addet: In die bo-

Voluntas propria quã grande fit malum.

Inobediencia quantum duplicat Deo.

1. Reg. 15. Augustin. Obedientia car nisi humilium esse non possit.

Iudiciũ proprium quã variis tãpe modis fallatur.

Humilis vere quã tu. sic a periculis.

1. Reg. 15. Scelus proprius quã sit periculosus. Matt. 3.

Marc. 9. Oculis scãdãlizonis emendus quis sit. Qua ratione absurda multa mandauerint discipulis suis patres.

norum tuorum inueniuntur voluntates tuæ. Grande malum propria voluntas, qua fit vt bona tua tibi bona non sint. Oportet proinde, vt extra lilia stant, qui eiusmodi sunt, quia nihil omnino quod propria fit inquinatum voluntate, gustabit is, qui pascitur inter lilia. Hæc Bernardus *super Cantica*, Pensandum autem quantum displiceat Deo inobediencia, quando fordet coram eo, quicquid citra obedientiam offert voluntas propria. Saul, quia quod facere iussus fuerat, quasi vile neglexit, & quod consilium proprium sibi facere debebat, faciendo tanquam melius prætulit, inobediens reus factus est, & homini operis alioqui laudabilis fructum propter inobediencie culpam perdidit. Eam ob rem cum obedientia (vt Augustinus *libro decimo quarto de Civitate Dei*) nisi humilium esse non possit, quippe qui consilij alieni se indigestiunt, propterea qui sui sensus imperfectionem intelligunt (cui inniti non audent) rogo & moneo charissimos fratres, maximè iuniores scilicet humiles, nolite iudicio vestro credere, nolite sensui vestro inherere, nolite vestro tantum arbitrato velle regi, quia vbiq; fuerit hæc præsumptio, multa consilij pericula, multa seductiones oboriantur necesse est. Fallitur iudicium proprium, aut amore inordinato, maximè si ad bonum hic amor fuerit, fallitur zelo intemperato, fallitur inclinatione naturali aut displicencia, fallitur humano seu proprio (quem diuinum putat) instinctu, fallitur deinde estimatione, fallitur violenta suspitione, fallitur capitis debilitate, hoc est, spiritualium organorum, virium atq; potentiarum internarum deordinatione, fatigatione, atque exinanitione, fallitur denique pessima præsumptione de superbia: & postremo fallitur diuinæ gratiæ a que illuminationis interna subtractione, quæ illis euenit, qui neglecto seu potius contempto (seruata maximè per quos diuina ordinatione dirigi debuerant) consilio, suis aduentibus quasi securi confidunt.

Ab his omnibus tutus erit verè humilis, qui de seipso diffidens, qui suspensus non credens aliorum bonorum, præsertim superiorum, consilia querens credit & acquiescit. Hic non habet timere quod deficiat (maximè cum periculo conscientie) quia non suo, sed superioris, quem loco Dei in terra concepit, arbitrato cuncta agit. Porro, qui diuinam hanc ordinationem (quæ est in regimine superiorum) abiicit, & sibi semetipsum ducem constituit, non hominem, id est, suum superiorem, sed Deum (iuxta illud Samuelis *in primis regum*) abiicit, idem ruinæ certissimæ atque in ille periculis se exponit. Cautus igitur charissimè à proprio sensu, quia periculosissimus est in religione, quippe qui propriam voluntatem parit & inobedientiam inducit. Hic est oculus ille nos scandalizans, quem Saluator admonet eruendum. Propterea patres nostri, & præci illi cenobiorum duces eis qui monasticam seu cenobiticam vitam assumere cupiebant, irrationabilia atque absurda multa præcipiebant, quo discerent, essent ne simplices, atq; sine discussione præceptis minoribus obediens, an proprii sensus atque iudicij tenaces. Nam hos qui magistrorum eruditioni notabantur contradicere aut hæsitare, tanquam incertot censebant ad communem vitam non admittendos. Vnde Abbatii patris quidam ex patribus dixit: Patres seniores non loquuntur ab initio fratrum directa, sed magis distorta, & si viderint quia ea quæ distorta sunt faciunt, tam eis non loquuntur, nisi quod expedit, agnoscens quoniam in omnibus obediens

bedientes sunt. Inde sunt illæ absurdæ iusionēs, vt est, sportas texere & iterum effundere, ligna arida rigare, leonam aut bestias adducere, lapides grades portare atque reportare, super aquam currere & mersum puerum educere, filios in clibanum aut flumen proijcere, & cætera, in Vitis Patrum, & Legendis Sanctorum, id genus multa, quæ laudabilia fiunt, dum sequuntur tam præclaræ obedientiæ simplicium, eorum videlicet, qui eiusmodi iussa vt reſta perficiebant, propterea quod perfectè à proprio sensu exuti, nõ poterant cogitare, quod aliud quam honestum, bonum & possibile, sibi à suis magistris iniungeretur. Horum obedientia ac simplicitas pia, vt cognosceremus, quam placeret Deo, miraculis sæpenumero fuit glorificata. Talem obedientiam suadens diuus Bernardus, vbi Carthusiensibus nonitijs scribit: Perfecta ait, obedientia, est maxime in incipiēte indiscreta, hoc est, non discernere quid vel quare præcipiatur, sed ad hoc tantum niti, vt fideliter ac humiliter fiat quod à maiore præcipitur. Nonne Adam quia præceptum discutiens discreuit, inobediens factus est? Porro (vt idem ait) quam imperfecti cordis & infirma prorsus voluntatis indicium est, statuta seniorum studiosius discutere, hærare ad singula quæ iniunguntur, exigere de quibusquæ rationem, & malè suspicari de omni præcepto cuius causa latuerit, nec vnquam libenter obedire, nisi cum audire contigerit quod fortè libuerit, aut quod nõ aliter licere seu expedire monstrauerit vel aperta ratio, vel indubitata autoritas.

Simplicitas pia obedientium quam fit grata Deo. Bernardus. Obedientia indiscreta incipientib. maxime necessaria quæ sit. Gen. 3.

Delicata fatis, imò nimis molesta est huiusmodi obedientia. Non planè hæc illa est quæ ex regula præcipitur. obedientia sine mora. Disputare profectò, hoc est, in actu cordis, non in auditu auris obedire. Ab hoc vitio dehortatur Cæsarius in quadam Homilia ad monachos dicens: Quicquid tibi à senioribus fuerit imperatum, accipe tanquam è cælo, sicut de ore Dei prolatum, nihil reprehendas, nihil dissentias, in nullo penitus murmurare præsumas, quia in monasterio seruire venisti, non imperare, potius obedire quam iubere. Totum sanctum, totum iustum, totum vtile iudica, quicquid à prælato tibi videris imperari. Et Bernardus: Quicquid vice Dei præcipit homo, quod non sit tamen certum displicere Deo, haud secus omnino accipiendum est, quam si præcipiat Deus. Quid enim interest, vtrum per se, an per suos ministros, siue homines, siue angelos, hominibus innotescat suum placitum Deus? Verum, ne hoc solum de continentia à malo intelligatur, audiatur beatus Gregorius, dicens: Nunquam per obedientiam malum fieri debet, aliquando tamen propter obedientiam debet bonum quod agitur, intermitteri. Neque enim mala in paradiso arbor exiit, quam Deus homini, ne contingeret, interdixit: sed vt in melius per obedientiæ meritum homo benè conditus crederet, dignum & iustum fuit, vt & hunc etiam à bono aliquo prohiberet, quatenus tanto verius hoc quod ageret bonum esse cognosceret, quandoquidem & à bono cessans, auctori suo se subditum humiliaret. Verùm hæctenus de similitudine obedientiæ inter angelos & bonos monachos,

Pfal. 17.

Cæsarius. Præcepta superiorum tanquæ ipsius Dei esse suscipienda. Bernardus.

Gregorius. Bonum aliquando propter obedientiam esse omittendū. Gen. 1.

Ambros. Hieron. Castitas hominum cur maior sit quam angelorum.

Est alia similitudo, quia sicut angeli casti sunt, ita boni religiosi nituntur casti esse & mundi. Pluris tamen videntur facere Ambrosius & Hieronymus castitatem maxime virginalem, hominum, quam angelorum. Hi enim sine carne viuunt, illi in carne triumphant. Hi spiritus sunt, illi licet in carne, non

Aaaa

tamen

Humilitatē
angelorum
quo boni
imitentur
religiosi.

tamen secundum carnem viuunt. Proinde sicut Christus inquit ad Brigittam libro 6. scilicet perfectissima vita est in carne, non carnaliter viuere, similisq; vitæ angelicæ. Ne prolixior sim, vnam duntaxat ex multis adhuc addam. Angelorum cum sint varia ministeria, variâq; officia, & alij sint superiores, nulla tamen inter eos est superbia, nulla inuidia. Nemo enim ex prelatione fit ibi tumidior, nemo de subiectione vilior, quia cum nulli aliquid desit ad felicitatem, etiam, aliena quisque possidet per charitatem. Simili modo in bonis cœnobijs religiosorum, quamlibet ibi simul viuentium sit naturalis inæqualitas, morum varietas, officiorum disparitas, gratiarum deniq; dissimilitudo, per humilitatem tamen & studium pacis, omnibus est ad bonum vnanimitas, omnium mutua charitas, vt veluti vno in corpore dispariambra, cum sint in multis dissimiles concordia tamen & dilectione se arbitretur æquales, nec distinctio diuidit, quos charitas vnit. Hoc nobis largiatur Iesus Christus & angelorum & hominum. Creator ac Dominus, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Tres Angelorum conditiones sunt, quibus in hac vitæ eisdem conformari debemus.

Sermo III.

Vita monastica, quam habeat similitudinem cum vitæ angelicæ.

Concordia angelorum summa quæ sit nobis imitanda, Phil. 2. 3. Cor. 1.

1. Cor. 9.

ERVnt sicut Angeli Dei in cœlis. Matth. 22. Charissimi fratres, est omnibus in futura promittitur vita fore sicut angelos Dei, hic tamen nihilominus est reperire statum, viuendiq; genus, quo similitudo aliqua ad vitam angelicam exprimitur. Sit hoc vita monastica, vbi regulariter obedienterq; viuatur in charitate fraterna, in obseruantia pacis, & in cultu deuotionis. Multo magis censenda est tamen vita Carthusiana, in qua vel similitudo nominis cœliitarum & cœlitum, cœlæ & cœli similitudinem subindicat actionis. Itaque charissimi fratres, obseruemus quæ sint exercitia studijq; angelorum, vt illa imitando & nos angeli, aut saltem angelici mereamur deesse & dici. Angelorum summa est concordia, & hæc sancta & sub obedientia Dei. Charissimi fratres, sit in nobis concordia, pax, mutuusq; animorum consensus, vt id ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata. Sit concordia inter vos, sed sancta ad bonum, vt vnusquisque & verbo & exemplo fratrem suum prouocet ad obseruantiam religionis, ad exercitium virtutis, ad cultum deuotionis. Sit in vobis, inquam, concordia, vt idem vobis parq; studium insit ad meliora proficiendi. Sit in vobis concors pro virtute certamen, quo nemo velit aliena virtute superari, nemo velit emendatione vitæ inferior haberi, nemo velit ab altero bonitate vinci. Hoc certamen, hoc studium in singulis vigeat, vt concordia animo, vnanimi proposito, vnusquisque non laudatior, sed perfectior, hoc est, humilior, mitior, patientior, obediensior, & quibuslibet operibus bonis ditior esse contendat. Charissimi hanc concordiam vobis precor, hanc suadeo, hanc opto, vt simul curratis omnes & singuli perfectionis brauium obtinere satagatis. Ex hoc studio, ex hac æmulatione virtutis omnes eritis pares, omnes eritis concordēs, omnes vnanimes, quia eundem Spiritus in vobis vos illuminabit, vos reget, & ad eundem finem impellet.